

ĐẨY MẠNH CÔNG TÁC DÂN VẬN VÙNG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở TỈNH NGHỆ AN THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

VŨ THỊ PHƯƠNG LÊ

Trường Đại học Vinh

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi công tác dân vận là một bộ phận quan trọng, có tính chiến lược quyết định thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Người nhắc nhở: “Dân vận khéo thì việc gì cũng thành công”. Tư tưởng dân vận của Hồ Chí Minh đã trở thành “kim chỉ nam” soi đường cho công tác dân vận của Đảng nói chung và cho Đảng bộ tỉnh Nghệ An nói riêng.

Nghệ An là một tỉnh có diện tích tự nhiên là 156.487 km², lớn nhất cả nước. Trong đó, diện tích khu vực miền núi chiếm khoảng 83%. Năm 2021, đồng bào dân tộc thiểu số chiếm 14,7% dân số toàn tỉnh và chiếm 40,9% dân số trên địa bàn miền núi, với 47 dân tộc khác nhau. Các dân tộc: Thái, Khơ Mú, Thổ, Mông, Ô Đu là những dân tộc có tính chất bản địa. Vùng đồng bào dân tộc thiểu chủ yếu tập trung ở 11 huyện và 1 thị xã của miền Tây Nghệ An. Toàn tỉnh có 252 xã, phường, thị trấn khó khăn và 1.182 thôn, bản đặc biệt khó khăn thuộc vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, trong đó có 27 xã thuộc 6 huyện biên giới tiếp giáp với nước bạn Lào. Trong 12 huyện, thị xã miền núi có gần 1000 tín đồ; 8/12 huyện, thị xã có cơ sở tôn giáo. Tuy nhiên, tín đồ là đồng bào dân tộc thiểu số không nhiều (143 người)¹.

Thấm nhuần tư tưởng Hồ Chí Minh rằng công tác dân vận là trách nhiệm của Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc, đoàn thể nhân dân và của nhân

dân, Đảng bộ tỉnh Nghệ An đã lãnh đạo hệ thống chính trị làm công tác dân vận theo tinh thần *Quy chế công tác dân vận của hệ thống chính trị*. Theo Quy chế này, trách nhiệm công tác dân vận của tổ chức Đảng, của các cấp chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể; của lực lượng vũ trang và của cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên được quy định rõ. Đồng thời, Đảng bộ Tỉnh cũng tiếp tục chỉ đạo thực hiện Quy chế số 07-QC/TU về *công tác dân vận của hệ thống chính trị tỉnh Nghệ An*; thực hiện Chỉ thị số 49-CT/TW ngày 20-10-2015 của Ban Bí thư về *tăng cường và đổi mới công tác dân vận của Đảng ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số*; Đề án số 02-ĐA/TU ngày 10-10-2016 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy ban hành về *Tăng cường công tác dân vận ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Nghệ An, giai đoạn 2016 - 2020 và những năm tiếp theo*.

Các cấp ủy đã thực hiện nghiêm túc việc giao ban định kỳ với Ban Dân vận, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội để nghe báo cáo, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của Nhân dân. Thực hiện việc phân công cán bộ đi cơ sở, dự sinh hoạt chi bộ thôn, bản, góp phần nâng cao chất lượng sinh hoạt Đảng, chấn chỉnh phong cách, lề lối làm việc của các chi ủy, chi bộ cơ sở.

Dưới sự lãnh đạo của Tỉnh ủy Nghệ An, Hội đồng nhân dân tỉnh đã ban hành nhiều nghị quyết,

các cơ chế, chính sách để cụ thể hóa chủ trương của Đảng. Ủy ban nhân dân các cấp đã nâng cao năng lực quản lý nhà nước đối với công tác dân tộc, phân bổ nguồn kinh phí hàng năm, thực hiện các chính sách dân tộc. Đến nay, vùng đồng bào dân tộc thiểu số đã có 100% số xã có đường ô tô đến được trung tâm xã; hệ thống thủy lợi đảm bảo nước tưới cho 90% diện tích lúa 2 vụ, cây màu và cây công nghiệp; 100% số xã có trường học và trạm y tế; 82% số hộ dân được dùng nước sinh hoạt hợp vệ sinh².

Chính quyền các cấp đã tuyên truyền, vận động đồng bào dân tộc thiểu số thực hiện các quy định của pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo, thường xuyên bổ sung các nội dung quy ước, hương ước thôn, bản để thực hiện. Do vậy, trong thời gian qua, vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở tỉnh Nghệ An không xảy ra những điểm nóng về dân tộc, tôn giáo.

Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội đã chủ động phối hợp với chính quyền địa phương vùng đồng bào dân tộc thiểu số tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách pháp luật của Nhà nước, nắm bắt dư luận và giải quyết kịp thời các đơn thư khiếu nại, tố cáo của công dân trên địa bàn vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi. Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể tích cực vận động đồng bào dân tộc thiểu số hăng hái tham gia phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa khu dân cư”, phong trào ủng hộ “Quỹ vì người nghèo”, “Quỹ phòng chống Covid”, “Xung kích tình nguyện vì miền Tây”, “Chung sức xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”...

Các lực lượng vũ trang bám sát địa bàn, nắm chắc tình hình, kịp thời tham mưu cho cấp ủy, chính quyền địa phương vùng đồng bào dân tộc thiểu số để có chủ trương, giải pháp phù hợp, xử lý tốt các tình huống, không để xảy ra các điểm nóng chính trị. 100% Ban Chỉ huy quân sự các huyện, thị xã ở tỉnh Nghệ An (trong đó có 12 huyện, thị xã miền núi) và Trung đoàn 764 có chương trình ký kết, kết nghĩa với các địa phương; phối hợp nắm chắc tình hình địa bàn và tiến hành tốt công tác dân vận. Ở khu vực biên giới, vùng sâu, vùng xa, công tác dân vận trong lực lượng vũ trang đã góp phần

giúp đồng bào các dân tộc thay đổi nếp sống, cách nghĩ; sống định canh, định cư, xây dựng thôn, bản văn hóa, tích cực tham gia phòng, chống tội phạm; không tham gia sinh hoạt tôn giáo trái pháp luật; không tàng trữ vũ khí, buôn bán ma túy, tái trồng cây thuốc phiện. Với chuyên môn nghiệp vụ của mình, các lực lượng công an, bộ đội, biên phòng đã tích cực đấu tranh, phá các chuyên án buôn bán người, ma túy, nhập cư và truyền đạo trái phép ở những vùng giáp biên với nước bạn Lào, giữ gìn sự bình yên cho 468 km biên giới Việt - Lào; tăng cường sự giao lưu, kết nghĩa giữa bản, cụm bản 2 bên biên giới Việt - Lào. Công tác dân vận của lực lượng vũ trang đã góp phần không nhỏ vào công tác xây dựng hệ thống chính trị cơ sở, tích cực giữ gìn và bảo vệ quốc phòng, an ninh trên vùng biên giới của Nghệ An.

Theo Hồ Chí Minh, tất cả hội viên của các tổ chức nhân dân đều phải đảm trách dân vận. Trong số các lực lượng tham gia vào công tác dân vận vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở tỉnh Nghệ An, cần phải kể đến sự tham gia của một “lực lượng quần chúng đặc biệt” - đó là những người có uy tín. Những người uy tín bao gồm nhiều thành phần như già làng, trưởng thôn, trưởng bản, bí thư chi bộ, trưởng dòng họ, cựu chiến binh, cán bộ cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã nghỉ hưu, người sản xuất giỏi. Họ là những người được mọi người tin nhiệm và mến phục, được nhân dân bầu chọn dựa trên nhiều tiêu chí. Năm 2023, tỉnh Nghệ An có 1.228 người có uy tín đã được cộng đồng dân cư bầu chọn, gồm 10 thành phần dân tộc: Thái, Khơ Mú, Mông, Thổ, Ô Đu, tộc người Đan Lai, Tày Poọng, Nùng, Kinh, Hoa³. Đây là những người có vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo an ninh - trật tự của địa phương. Có nhiều gương người có uy tín vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở tỉnh Nghệ An đã gương mẫu đi đầu, tích cực trong tuyên truyền, vận động thực hiện chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; trong phát triển kinh tế - xã hội, xóa đói, giảm nghèo, xây dựng nông thôn mới; vận động nhân dân hiến

đất và các tài sản cây cối, hoa màu trên đất, giải phóng mặt bằng để mở rộng các tuyến đường giao thông, xây dựng các công trình hạ tầng cơ sở; trong giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc...

Như vậy, với sự tham gia đồng sức, đồng lòng của hệ thống chính trị vào công tác dân vận nên trong thời gian qua, kinh tế miền Tây Nghệ An đã duy trì tốc độ tăng trưởng cao so với tốc độ tăng trưởng chung của tỉnh, góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho đồng bào dân tộc thiểu số.

Theo Hồ Chí Minh, các chính sách của Đảng và Nhà nước, khi được phổ biến đến nhân dân, nhân dân hiểu rõ thì tự nó tạo ra sự phấn khởi, hào hứng, đồng thuận trong nhân dân, củng cố lòng tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng và sự quản lý của Nhà nước. Vận dụng tư tưởng đó của Người, trong thời gian qua, ở tỉnh Nghệ An, nhiều chính sách để xóa đói, giảm nghèo, phát triển kinh tế ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số đã được triển khai, như chính sách tín dụng ưu đãi hộ nghèo, tăng cường công tác khuyến nông, khuyến lâm, chuyển giao khoa học kỹ thuật hỗ trợ phát triển sản xuất, đào tạo nghề... Trong giai đoạn 2017 - 2021, các cơ quan đơn vị cấp tỉnh đã thực hiện tốt công tác kết nghĩa, giúp đỡ 115 xã nghèo miền Tây Nghệ An, huy động, giúp đỡ bằng tiền mặt và bằng hiện vật các xã nghèo miền Tây với tổng giá trị hơn 203,8 tỷ đồng⁴. Tỉnh đã tiến hành rà soát, giải quyết nhu cầu về nhà ở, đất sản xuất, đất ở, nước sinh hoạt của đồng bào dân tộc thiểu số. Trong vòng 5 năm, Tỉnh đã hỗ trợ đất sản xuất cho 1.275 hộ với kinh phí 7.560 triệu đồng; hỗ trợ nước sinh hoạt cho 16.832 hộ với kinh phí 14.405 triệu đồng; xây dựng 98 công trình nước sinh hoạt tập trung với tổng kinh phí 126.920 triệu đồng và duy tu, bảo dưỡng 10 công trình nước sinh hoạt tập trung với kinh phí 2.700 triệu đồng⁵.

Công tác dân vận đồng bào dân tộc thiểu số ở tỉnh Nghệ An định canh, định cư và di dân, tái định cư để xây dựng các công trình thủy điện, thủy lợi và các công trình trọng điểm trong những năm qua đã đạt được nhiều kết quả. Với sự tham gia của nhiều lực lượng làm công tác dân vận, đến nay, đã có 9/12 dự án định canh, định cư ở 6 huyện: Kỳ

Son, Tương Dương, Quế Phong, Con Cuông, Quỳnh Châu, Quỳnh Hợp về cơ bản đã hoàn thành; công tác di dân, tái định cư để xây dựng các công trình thủy điện ở Bản Vẽ, Hòa Na, Khe Bó hay vùng dự án hồ chứa nước Bản Mòng được triển khai bài bản và cơ bản hoàn thành.

Thấm nhuần tư tưởng “Dân vận khéo thì việc gì cũng thành công” của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trên vùng đất Nghệ An giàu truyền thống yêu nước và cách mạng - quê hương của Người, các phong trào “Dân vận khéo” được tổ chức thường xuyên. Mỗi năm, toàn tỉnh xây dựng từ 2.500 đến 3.000 mô hình và điển hình “Dân vận khéo” ở tất các cấp, các ngành; cứ 5 năm một lần, Ban Dân vận tỉnh Nghệ An lại tổ chức hội nghị biểu dương điển hình “Dân vận khéo” cấp cơ sở, cấp huyện và cấp tỉnh để tuyên truyền, nhân rộng. Riêng ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, nhiều lớp tập huấn, hướng dẫn về công tác dân vận, bồi dưỡng kiến thức dân tộc được tổ chức; xây dựng mô hình “Đơn vị dân vận tốt”, “Giúp dân no đủ, tự chủ bản làng”, “Vững hậu phương, chắc tiền tuyến”, “Ngày thứ 7, chủ nhật vì dân”, “Gắn kết yêu thương giữa lương và giáo”, “Đoàn kết quân dân, ấm tình xứ đạo”. Những mô hình trên đã có sức lan tỏa để các tổ chức, cá nhân học tập, làm theo; đã huy động được cả hệ thống chính trị cơ sở vào cuộc, tập hợp, vận động và phát huy được sự chung sức, đồng lòng trong thực hiện nhiệm vụ của địa phương. Phong trào “Dân vận khéo” ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số đã vận động nhân dân hiến đất, đóng góp hàng chục ngàn ngày công để xây dựng nông thôn mới. Năm 2023, vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi có 01 huyện, 89 xã, 285 thôn, bản đạt chuẩn nông thôn mới, trong đó có 12 xã thuộc huyện nghèo 30a; 04 xã biên giới; 62 xã có nhiều đồng bào dân tộc thiểu số... Đây là thành tích đã đưa Nghệ An dẫn đầu cả nước về xây dựng nông thôn mới tại các xã 30a trong toàn quốc⁶.

Trên lĩnh vực kinh tế, phong trào thi đua “Dân vận khéo” đã xây dựng được 1.200 ha chanh leo (huyện Quế Phong, Tương Dương) với giá trị thu nhập 600 triệu đồng/ha/năm; mô hình cam V2 (tại huyện Quỳnh Hợp) với diện tích trên 500 ha, cho giá trị kinh tế 1,5 tỷ đồng/ha⁷. Trên lĩnh vực chính trị,

các mô hình “Dân vận khéo” đã tập trung củng cố tổ chức đảng, các đoàn thể ở xóm, bản, nhất là vùng đồng bào có đạo, vùng dân tộc thiểu số, nâng cao chất lượng sinh hoạt, hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể, qua đó góp phần củng cố mối quan hệ máu thịt giữa Đảng với Nhân dân. Trên lĩnh vực văn hóa - xã hội, công tác dân vận vùng đồng bào dân tộc thiểu số đã góp phần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Các lễ hội như Hang Bua - Quý Châu, Đèn Chín gian ở Quế Phong, mở các lớp học tiếng Thái được tổ chức hàng năm. Các hủ tục trong ma chay, cưới hỏi, chữa bệnh không đến bệnh viện về cơ bản được xóa bỏ.

Từ thực tiễn việc vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào công tác dân vận vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở tỉnh Nghệ An, chúng ta có thể rút ra những bài học kinh nghiệm quý báu. *Thứ nhất*, các cấp ủy Đảng phải luôn coi công tác vận động quần chúng là một nhiệm vụ chiến lược, có ý nghĩa quyết định đối với thành bại của cách mạng. Đặc biệt đối với những vùng đồng bào dân tộc thiểu số - nơi có địa bàn phức tạp, trình độ phát triển mọi mặt còn thấp, cơ sở hạ tầng thiếu thốn, thì công tác dân vận cần được quan tâm nhiều hơn. *Thứ hai*, tạo niềm tin đối với Nhân dân là vấn đề quan trọng trong công tác dân vận. Muốn có niềm tin và giữ được niềm tin phải luôn quán triệt nguyên tắc “lấy dân làm gốc”, “bao nhiêu lợi ích đều vì dân”, coi trọng nhân dân, đề cao nhân dân. *Thứ ba*, mọi quan điểm, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước phải phù hợp với lợi ích của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân. Mỗi cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức phải gương mẫu để nhân dân tin tưởng, noi theo. *Thứ tư*, công tác dân vận là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, đoàn viên, hội viên các đoàn thể nhân dân, cán bộ, chiến sĩ lực lượng vũ trang. Trong đó, Đảng lãnh đạo, chính quyền tổ chức thực hiện, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị - xã hội làm tham mưu và nòng cốt.

Như vậy, theo tư tưởng Hồ Chí Minh, dân vận là phải làm cho người dân hiểu rõ chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và việc thực hiện

chủ trương, chính sách sẽ đưa lại lợi ích cho Nhân dân, do Nhân dân thực hiện và không ai làm thay nhân dân được. Dân vận là phải sát Nhân dân, sát cơ sở, bàn bạc với dân, với cơ sở về kế hoạch và phương thức thực hiện chủ trương, chính sách cho phù hợp với hoàn cảnh của từng địa phương, từng cơ sở, phù hợp với khả năng của nhân dân. Trong và sau khi thực hiện cần phải theo dõi, đôn đốc kiểm tra, rút kinh nghiệm để bổ sung, uốn nắn những thiếu sót, lệch lạc, sai lầm và khen thưởng, phê bình kịp thời.

Nhờ vận dụng đúng đắn tư tưởng dân vận của Hồ Chí Minh, vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở tỉnh Nghệ An đã đạt được những kết quả đáng khích lệ. Do vậy, tiếp tục đẩy mạnh công tác dân vận vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở tỉnh Nghệ An theo tư tưởng Hồ Chí Minh vẫn luôn là bài học quý để thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi trên địa bàn tỉnh, góp phần thu hẹp dần khoảng cách giàu nghèo và chênh lệch giữa các vùng miền.

1, 2, 4, 5. Tỉnh ủy Nghệ An: Báo cáo số 100-BC/TU, Báo cáo sơ kết 5 năm thực hiện Đề án 02-ĐA/TU ngày 10-10-2016 của ban Thường vụ Tỉnh ủy về *Tăng cường công tác dân vận ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Nghệ An, giai đoạn 2016 - 2020 và những năm tiếp theo*, 18-8-2021, Nghệ An.

3. Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam: *Vai trò và đóng góp của người có uy tín ở Nghệ An*, <https://dangcongson.vn/bieu-duong-ton-vinh-cac-dien-hinh-tien-tien-va-phat-huy-vai-tro-cua-nguoi-co-uy-tin-trong-dong-bao-dan-toc-thieu-so/doi-moi-sang-tao/vai-tro-va-don-gop-cua-nguoi-co-uy-tin-o-nghe-an-656102.html#:~:text=Ngh%E1%BB%87%20An%20hi%E1%BB%87n%20nay%20c%C3%B3,%2C%20N%C3%B9ng%2C%20Kinh%2C%20Hoa>, 26-11-2023.

6. Đảng bộ tỉnh Nghệ An: *Kinh nghiệm vận động đồng bào dân tộc thiểu số ở tỉnh Nghệ An tham gia phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh*, <https://nghean.dcs.vn/vi-vn/tin/kinh-nghiem-van-dong-dong-bao-dan-toc-thieu-so-o-tinh-nghe-an-tham-gia-phat-trien-kinh-te---xa-hoi--dam-bao-quoc-phong--an-ninh/231047-352585-698438>; 25-10-2023.

7. Đảng bộ tỉnh Nghệ An: *Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về “Dân vận khéo” ở Nghệ An*, <https://nghean.dcs.vn/vi-vn/tin/van-dung-tu-tuong-ho-chi-minh-ve-dan-van-kheo%E2%80%9D-o-nghe-an/559579-203449-36964>, ngày 12-10-2022.

